

spotlight graFITT

Anul V • Februarie / Aprilie 2025

Fondat în 1948

TEATRUL NAȚIONAL
AURELIU MANEA
TURDA

Revista **graFITT** este o publicație cultural-teatrală a
Teatrului Național Aureliu Manea Turda

ISSN: 3061-449X
ISSN-L: 3061-449X

Editor:
Mihai Pecingine-Bădescu

Foto-Credit:
Marius Romilă
Marius Todosia

Design & Layout:
Cosmin Popescu

Contribuții:
Michele Modesto Casarin
Anda Pop
Virgil Deceanu

Florin Filip Florian
Vali V. Popescu
Ioan Alexandru Savu
Anca Markos
Paula Dalea

Contact: grafitt.tnamt@gmail.com
Adresă: Str. Republicii, nr. 52, Turda

Stagiunea 2024-2025
Powered by Teatrul Național Aureliu Manea Turda
Manager TNAMT: Cătălin Grigoraș

Cuprins

05

Michele Modesto CASARIN
Commedia dell'Arte – o istorie personală

07

Paula DALEA
Traectoria Comediei dell'arte

09

Vali V. POPESCU, Ioan Alexandru SAVU, Anca MARKOS
Experiența actoriei ca provocare

13

Anda POP
Arta construcției scenografice

15

Florina FILIP FLORIAN
Construcția rolului feminin

17

Virgil Deceanu
***Retrospectiva spectacolului
Președintele***

19

Virgil Deceanu
Profesorul de franceză, un remake teatral

spotlight
graFITT

Fondat în 1948

TEATRUL NAȚIONAL
AURELIU MANEA
TURDA

COMMEDIA DELL'ARTE

ISTORIE PERSONALĂ

Carnavalul antic

Primul document oficial care recunoaște *Carnavalul de la Veneția* ca sărbătoare publică datează din 1296, când Senatul Republicii a declarat zi de sărbătoare ziua de dinaintea Postului Mare. Timp de secole, Carnavalul a durat șase săptămâni, din 26 decembrie până în Miercurea Cenușie, deși uneori festivitățile începeau deja în octombrie. În această perioadă, cetățenii purtau măști și costume pentru a-și ascunde identitatea, anulând distincțiile de clasă, sex și religie. Participarea colectivă, într-un joc de deghizare și anonimă, era – și rămâne și astăzi – sufletul Carnavalului: un timp al veseliei, liber de convenții, prejudecăți și bârfe. Orașul se transforma într-o scenă imensă mascată, unde actorii și spectatorii se contopeau într-o singură procesiune de figuri și culori. În 1797, odată cu căderea Republicii Venețiene, deghizările au fost interzise, iar Carnavalul a intrat într-un declin rapid. Sărbătorile s-au estompat până aproape de dispariție.

Renașterea Carnavalului

În 1979, după aproape două secole, *Carnavalul de la Veneția* a renăscut datorită inițiativei unor asociații locale și sprijinului Primăriei, Teatrului *La Fenice*, Bienalei și instituțiilor turistice. În câțiva ani, datorită vizibilității mediatice în creștere, sărbătoarea a revenit la strălucirea sa, deși cu atmosferă și modalități noi. Astăzi, *Carnavalul de la Veneția* este un eveniment spectaculos care atrage vizitatori din întreaga lume, fascinați de istoria sa, de măștile sale și de magia atemporală a orașului.

Carnavalul meu

După această scurtă introducere istorică, îmi povestesc experiența: Carnavalul meu începe în 1990 pe scenele Commediei, așa-numitele „bănci”, de la care provine termenul *Saltimbanchi*. Am avut norocul să debutez în Piața San Marco alături de compania Tag Teatro, o trupă profesionistă de Commedia dell'Arte, în spectacolul „Arlecchino servitor la doi stăpâni”. Din 1990, participarea mea la *Carnavalul de la Veneția* a fost constantă. În 1995, am părăsit compania Tag pentru a fonda Pantakin, înființată oficial chiar în timpul

Carnavalului din acel an, cu spectacolul „Il Trionfo di Zanni”. În acești 35 de ani, am trăit Carnavalul în multiple roluri: la început ca actor, apoi ca prezentator oficial, iar mai târziu ca regizor. Totuși, legătura mea cu această manifestare a rămas mereu puternică, indestructibilă, aproape viscerală.

Festivalul „Arta Comediei”

De trei ani, alături de compania mea, Pantakin, organizăm în cadrul Carnavalului o secțiune dedicată Commediei dell'Arte. Festivalul, intitulat „Arta Comediei”, aduce, în cele mai intense cincisprezece zile ale sărbătorii, 16 companii italiene și internaționale, cu aproximativ 85 de spectacole desfășurate în splendidele piețe Piazza San Marco, Campo Santo Stefano și Campo San Cassan.

Internaționalitatea Carnavalului și limbajul universal al măștilor

De trei ani, cu sprijinul Institutului Cultural Român din Veneția, găzduim și o companie românească printre participanții festivalului. Anul acesta, pentru al doilea an consecutiv, Teatrul Național Aureliu Manea din Turda va fi prezent cu spectacolul *Filtre de Dragoste*. Încă de la apariția sa, în secolul al XVI-lea, limbajul Commediei dell'Arte a fost mai degrabă fizic decât verbal, permițând comedienților italieni să fie înțeleși și apreciați în întreaga Europă, depășind barierele lingvistice și culturale. Și astăzi duc mai departe această moștenire, conștient că, într-o lume globalizată și într-o Veneție care, în timpul Carnavalului, se transformă într-un adevărat Turn Babel al limbilor, măștile Commediei rămân o cheie universală a comunicării. Indiferent de proveniență, forța expresivă a personajelor este aceeași, iar aplauzele dedicate comedienților români sunt la fel de puternice ca cele oferite trupelor italiene, franceze, argentinene, spaniole și din orice altă țară.

Limbajul Commediei

Commedia dell'Arte rămâne, și astăzi, forma teatrală cea mai apropiată de societatea contemporană. Temele sale – puterea, războiul, banii, dragostea, foamea – sunt

universale, iar măștile sale reprezintă arhetipuri recunoscutibile: bătrânul puternic și avar, îndrăgostitul și îndrăgostita, slujitorul prost și cel isteț, războinicul belicos, curtezana șireată și seducătoare, servitoarea ageră, învățatul logoreic și mulți alții. Acest limbaj direct permite publicului să se identifice cu personajele și să participe activ, făcând ca poveștile să fie atemporale și mereu actuale.

Michele Modesto Casarin este regizor, actor, profesor și expert în teatru de mască, cu o carieră și reputație remarcabile la nivel internațional. El este coordonator la una dintre primele 10 academii de teatru din Italia, *Accademia Teatrale Carlo Goldoni*.

TRAIECTORIA *Commediei* DELL'ARTE

Actorul din toate timpurile s-a folosit de propria capacitate de a improviza, însă odată cu apariția *commediei dell'arte*, în secolul al XVI-lea, acest atu al actorului a devenit o formă esențială de exprimare artistică. Nevoia umană de parodiare a realității, de criticare a canoanelor și a persoanelor aflate la putere s-a tradus treptat în această formă de teatru.

Commedia dell'arte s-a născut din necesitatea prezenței unui public, din nevoia actorilor de a trezi în spectator gustul pentru teatru. În acea perioadă, în Italia, nu existau clădiri destinate specific reprezentațiilor teatrale și nici continuitate propriu-zisă a activității actorilor. Trupele se instalau în piețele publice sau pe ruinele vechilor amfiteatre antice, folosind rareori săli amenajate la curțile regale. Era vorba pur și simplu de artiști nomazi, care străbăteau țara de la un capăt la altul în încercarea de a-și câștiga traiul din meseria de actor.

Astfel, *commedia dell'arte* se prezintă sub forma unuia dintre primele fenomene teatrale profesionale, un teatru de improvizație, care nu are rolul de a valorifica o operă literară, ci capacitatea creativă, inovatoare și interpretativă a actorului. Cu un umor strâns legat de temele de actualitate, actorii parodiau diferitele tipologii ale vremii prin utilizarea a diferite elemente preluate din carnaval: măști, costume, acrobație, muzică, dans, etc.

Cel mai important element al „commediei”, care îi conferă individualitate, este varietatea de personaje caricaturale aduse pe scenă, împrumutate din comedia clasică și din viața cotidiană a Italiei: bătrâni zgârciți, negustori lacomi, servitori vicleni și tineri îndrăgostiți.

De la începuturile sale modeste și până în secolul al XVIII-lea, *commedia dell'arte* a devenit un gen emblematic pentru teatrul popular european, reprezentând un moment important din istoria teatrului, unde este recunoscută funcția actorului ca parte integrantă a arhitecturii spectacolului.

EXPERIENȚA ACTORIEI *ca* PROVOCARE

Experiența procesului de creație pentru *Filtre de dragoste*

S-a lucrat mult, intens, exigent. Nimeni nu a fost menajat, fiecare dintre noi a trebuit să tragă, să se poate ridica la standardul impus de Michele, standard setat foarte sus. S-a lucrat la virgulă la propriu, iar asta pentru mine a fost foarte bine. Nu am avut loc și pentru „Vali” a trebuit să fiu doar personajul, „Capitano”, personaj care consumă foarte multă energie. Commedia dell’arte este o mare consumatoare de energie și dacă nu ești dispus să faci asta și să lucrezi profesionist, „te înghite”. Masca m-a forțat să văd spațiul, colegii, decorul, cu corpul, prin corp. Să simt, pentru că altfel cazi, lovești, pierzi detalii importante. Cu o săptămână înainte de spectacol știam totul. Însă regizorul a lucrat cu mine, și nu numai, până în ultima secundă. Am simțit asta din plin și a fost foarte benefic, am văzut lucrul la scenă altfel. Aștept cu nerăbdare prima întâlnire cu publicul internațional din Italia, în spațiul pieței. Sigur se vor schimba multe lucruri și voi înțelege multe din indicațiile date aici la Turda, pentru că regizorul ne pregătea și pentru întâlnirea cu atmosfera Carnavalului. Va fi intens, cu multe spectacole, cu simțit publicul diferit, cu jucat la câteva grade în aer liber. Dar cred că va fi o experiență valoroasă.

Vali V. Popescu, actor TNAMT

Experiența de lucru cu Michele Modesto Casarin

Repetițiile la spectacolul *Filtre de Dragoste* au decurs ca o reîntoarcere la bazele actoriei, la multe din lecțiile învățate în studenție, dar aplicate la un alt nivel aici. Am mers pe ideea lui Chaplin, celebrele sale vorbe din *Dictatorul*: „We think too much and feel too little”. Cam asta a fost filosofia noastră cea de toate zilele, să ne folosim corpurile, să simțim mai mult, să facem mai mult, să gândim după sau înainte... Niciodată în timpul actului performativ. Actul trebuie să fie viu, nu se aseamănă cu un beta-testing sau thinktank sau brainstorming... Partea de analiză se întâmplă în alte momente ale procesului. Am reînvățat să trăiesc frumos, mai curat, mai răbdător și mai atent la ce se întâmplă în jurul meu. Colegii mei sunt cei care trebuie ascultați, nu doar propriile mele păreri sau gânduri. Ele vin, ele sunt, ele respiră prin munca mea. Mi-am descoperit colegii în altruismul lor scenic și în dăruirea lor. Lecția nu a fost doar una despre visceralitate, despre a fi prezent sau a da fler artistic fiecărui gest, cu scop. Lecția esențială a fost despre a forma un grup.

Ioan Alexandru Savu, actor TNAMT

Întâlnirea cu Michele Modesto Casarin

A lucra cu Michele Casarin a reprezentat o oportunitate unică de a explora un stil de joc autentic. Totodată, am avut șansa de a învăța despre stilul și cultura teatrului italian, dar și despre tradițiile care au influențat dezvoltarea teatrului european.

Pe parcursul repetițiilor, am avut oportunitatea de a ne dezvolta mijloacele de expresie fizice, vocale, prin studiul unei tehnici ușor diferite față de ceea ce era familiar pentru noi.

Cu multă grijă și atenție, Michele ne-a îndrumat în construcția personajelor pornind de la trăsăturile fizice și psihologice ale fiecărui caracter în parte, dar și de la relațiile lor.

În cadrul fiecărui proiect s-a format o echipă puternică, fiind încurajați să lucrăm împreună pentru a construi un ritm specific și un flux continuu, păstrând naturația relațiilor între personaje.

Am făcut parte din distribuțiile ambelor spectacole de commedia dell'arte regizate la Turda, *Hellequin* (2023) și *Filtre de dragoste* (2025), ambele spectacole cu reprezentații în cadrul *Carnavalului de la Veneția*. Procesul de creație a fost complex, provocator, ambele roluri fiind ofertante și de întindere diferită. A fost o onoare și o bucurie nemaipomenite și sper că, de-a lungul carierei, să mai am parte de astfel de întâlniri.

Anca Markos, actriță TNAMT

PERSONAJE DIN POVEȘTI

Echipa TNAMT se pregătește să lanseze albumul cu stickere **Personaje din povești**, dedicat celor mai tineri spectatori. Suntem bucuroși să aducem mai aproape de cei mici poveștile personajelor întâlnite în fiecare duminică la teatru. Albumul va cuprinde ilustrații cu toate spectacolele pentru copii din repertoriul TNAMT și secțiuni care vor fi completate de cititori cu imagini

ale eroilor, eroinelor și personajelor favorite. Astfel, experiența de a merge la teatru va fi și o ocazie de a colecționa, de a redescoperi, de a identifica universul din care fac parte personajele și de a cunoaște de aproape echipa de actori care aduc poveștile la viață. Vă invităm să explorați împreună lumile fictive și inedite ale spectacolelor pentru copii!

ARTA *construcției* SCENOGRAFICE

Experiența de lucru cu echipa

Orice spectacol de teatru presupune o muncă în echipă, una de primă linie (actorii), plus una de întâlnire cu publicul la premieră și de-a lungul reprezentațiilor (regizor, scenograf, artist vizual, luminist), dar și una din umbră (atelierele și birourile). Norocul face că în meseria de scenograf, am contact cu toate aceste departamente și aici la Turda am un confort deoarece am mai colaborat și cunosc personalul. De fiecare dată când am ocazia să lucrez cu echipa de la Teatrul Național *Aureliu Manea*, descopăr noi formule de colaborare și artiști ce reușesc să mă surprindă prin creativitatea lor. De data aceasta invitația de a lucra cu Muriel Manea la crearea spectacolului *Președintele*, m-a prins într-o perioadă dificilă a vieții și am decis să o folosesc în cel mai terapeutic mod posibil.

Adaptarea la text și direcții scenice

De obicei, la prima lectură mă însoțește un carnetel unde îmi notez lucrurile care mă impresionează / șochează, inspiră sau vreau pe care vreau să le scot în evidență în discursul meu din spectacol, prin partea vizuală: decor, costume, afiș. Din punctul meu de vedere, scenografia are misiunea de a întregi ideea spectacolului pornind de la text, prin viziunea regizorală, cu aportul creativ al actorilor. Inclusiv prin propunerea lor de elemente ce servesc la întregirea personajului. De exemplu, în *Președintele*, personajul „șoferul”, care prin meseria sa vede mai mult decât poate să spună, la propunerea actorului e orb. Această metaforă nu poate decât să întregască discursul spectacolului, pornind de la absurditatea textului.

Am optat în acest spectacol pentru eliminarea cromatică din costume, care nu e întâmplătoare. Este mai degrabă un gând subtil la corupția din zilele noastre, un joc simplu de pro/contra. Iar personajul gri aparține altor lumi, deoarece se ocupă cu energiile, comunică la alt nivel, diferențiind astfel unicitatea și puterea, datorită meditației acestuia.

Cum contribuie scenografia la tipul de evoluție al personajelor

Îmi place să ajut la întregirea ideii unui spectacol cu partea vizuală. Nu am fost niciodată adepta unui demers de ilustrare scenică. Mai degrabă mă atrage reducerea la esență, orientându-mă astfel către un public care preferă să treacă dincolo de prima înfățișare a spectacolului. Cât despre personaje, mă străduiesc să le scot în evidență caracterul chiar dacă uneori asta e *contre-emploi* pentru actor. Se găsesc soluții de confort dacă se dorește.

Scenografia în sprijinul actorilor sau a publicului?

Scenografia în sprijinul spectacolului, totdeauna! Cu actorii ai o perioadă de creație, unde se negociază cu respect reciproc, sub condeul viziunii regizorale, desigur, iar dacă apar elemente ce îngreunează jocul actoricesc, îmi place să fie o decizie de grup, deoarece cred cu tărie că un proiect este locul de întâlnire a mai multor artiști, iar spectacolul e produsul comunicării dintre noi. Un ochi atent poate să vadă când comunicarea a funcționat sau nu.

Președintele

Când mi-a zis Muriel că ea vede textul acesta într-un spațiu steril, gol dar totuși plin de importanță, am oscilat între idealul funcției de președinte și realul cotidian. Cu aceste gânduri am pornit în căutarea inspirației și am descoperit fragilitatea din spațiile artistice Kalka, cu care am rezonat datorită idealului personal în ce privește funcția de președinte ce mă bântuie, realizând ulterior că lipsa valorilor din text e mai importantă decât orice ideal neatins, astfel imaginea următoare cu absența desăvârșită a formei a devenit mult mai relevantă în mise-en-scene Președintelui.

Anda Pop este o artistă multidisciplinară din România și creatoarea platformei GândAkumulat.com. Consideră că scenografia este spațiul ideal de expresie, ca disciplină prin care transmiteți cele mai vaste și complexe mesaje apelând la formă, sub umbrela noțiunii de performance/artă performativă, în cel mai autentic mod posibil. Fascinată să experimenteze cu tehnici care aduc mereu provocări, este atrasă de sensibilitatea și natura psihicului uman (un interes dobândit în urma participării la o serie de workshop-uri de teatru documentar în zone rurale). În scenografiile ei descoperi căutarea permanentă a adevărului din text, într-o colaborare intensă cu viziunea regizorală și jocul actorilor, ca modalitate de realizare artistică a unui scop comun. Absolventă a Universității de Artă Târgu-Mureș, activează ca scenografă, artist grafic și vizual, ilustrator.

Link: <https://gandakumulat.wixsite.com/andapop>

CONSTRUCȚIA *rolului* FEMININ

În spectacolul *Președintele*, regia Muriel Manea, joc rolul „femeii de serviciu”, singurul rol feminin. A fost vizibil încă din timpul lecturilor de text că va fi ceva nou pentru mine, niciodată nu am mai jucat într-un spectacol unde distribuția avea mai mulți actori și doar o actriță. Din textul original e foarte clar trasat acest personaj, ea este „femeia de serviciu” luat literal, la ordinul oricui are nevoie, nu i se permite prea multă inițiativă. Dar a învățat să își joace cărțile în așa fel încât să obțină un maximum, în limitele impuse. Arma supremă? Sexul. Dar dacă situația o cere e și „băiat de mingi” ori secretară, orice doar să nu piardă locul câștigat din greu și cu sudoare.

În multe alte creații cu personaje absolut integral masculine observăm că intervenția feminină este minimă, spre exemplu sub formă de voice over (*12 Angry Men*, varianta din 1957), ori voce de computer / femeie geniu la șah (*The Thing*, 1982), ori sirenă (*The Lighthouse*, 2019) etc. sau câteva piese de teatru, în special ale scenariștilor David Mamet sau Harold Pinter. Plus capodopera lui Beckett, *Așteptându-l pe Godot*, unde există acea porțiță care permite inserarea unei femei în rolul băiatului mesager, fapt care ar putea isca o întreagă discuție în privința acestei opțiuni.

La fel se întâmplă și în cazul spectacolului *Președintele*, unde acest rol are o tușă diferită față de cele masculine. Pentru început, deși ea are text puțin, la fel ca restul personajelor, conform viziunii regizorale, este mai tot timpul în scenă. Iar dacă ceilalți își păstrează identitatea și personalitatea imuabile în toate relațiile pe care le au între ei, „femeia de serviciu” are relații unice cu fiecare personaj în parte, dezvăluind fațete clare și diferite de personaj. Cum piesa propune o cheie absurdă, am încărcat în spectacol mult în prezență și energie scenică. Pe tot parcursul reprezentației am încercat să fiu un liant, să aduc echilibru și să confer elemente ca intuiție feminină, receptivitate, nonliniaritate, senzualitate, vulnerabilitate, compasiune, instinct matern. În mod ironic (sau dimpotrivă) aceste trăsături au apărut și s-au manifestat cel mai mult în relația cu personajul mort, cu „președintele”, personaj față de care am simțit o profundă conexiune pe tot parcursul spectacolului, și pe care simțeam nevoia să îl anim. Practic să-l prezint, să existe prin mine, să îl mânuiesc ca pe o marionetă,

să îl îngrijesc și să îl iubesc, cu grijă și atenție, mai ales pe fundalul scenelor principale. Astfel de idei și intuiții au completat experiența mea de lucru în pregătirea spectacolului.

RETROSPECTIVA *spectacolului* PREȘEDINTELE

22 februarie 2025

Zi de premieră la Teatrul Național Aureliu Manea din Turda. Invitația de această dată ne-a făcut-o regizoarea Muriel Manea cu spectacolul *Președintele* după textul lui Dumitru Crudu, un prozator și dramaturg din Republica Moldova. O felie de viață pe care regizoarea o decupează din lumea absurdă, dar extrem de reală, demonstrându-ne până la urmă cât de inutil ne zbatem și cât de ușor suntem manipulați.

Numai că înainte de a aborda spectacolul propriu-zis, permiteți-mi să vă spun câteva vorbe atât despre autorul mai puțin cunoscut nouă, cât și despre titlul piesei pe care el a scris-o, bazându-se pe un fapt real din secolul XIX: „Am scris acest text pornind de la o întâmplare reală. La 15 ianuarie 1821, Sutto murise și cei din jurul lui au tăinuit acest lucru”.

Piesa lui Dumitru Crudu pare o parabolă, o comedie neagră, scrisă cu o remarcabilă stăpânire a mijloacelor teatrale, dar și cu o simplitate dezarmantă, ce frizează misterul și poezia jocului copilăresc.

Numai că spectacolul lui Muriel Manea este mai mult de atât prin absurdul și actualitatea lui. El este în egală măsură parodie, spectacol grotesc, fabulă și comedie ce își autodenunță cu ironie influențele și chiar tentațiile manipulative. Regizoarea a reușit să facă din genul parodic al teatrului negru, al satirei politice, un poem ludic despre viciile egoismului, ipocriziei, manipulării și inocenței strategice. În pofida timpului care a trecut de la evenimentul ce a stat la baza întâmplărilor, noi românii suntem încă influențați de modelul extrem de autentic și de real surprins de către autor.

Absurdul, foarte actual, care te îmbie să meditezi la faptul că mai nimic nu se schimbă cu trecerea timpului, acest absurd, pus în evidență de către regizoarea Muriel Manea, ne arată că din când în când, la anumite intervale istorice, Sutto ajunge din nou în fruntea României și o guvernează dezastruos. Cred că ultimul Sutto pe care l-a dat România, a fost de fapt Nicolae Ceaușescu, a cărui umbră încă se mai întinde și acum asupra spațiului carpato-danubiano-pontic. În mintea multor români el încă mai rămâne conducătorul țării. De aceea, cred că Sutto a fost reanimat pe timpul mandatelor care s-au perindat la români de-a lungul vremii, iar de moștenirea lui grea nu am scăpat nici astăzi. Apoi mai există un *Sutto* în fiecare dintre noi, personaj care poate fi echivalat

cenzorilor interiori, defetismului, fobiilor, conformismului și dezinteresului.

Vreau să vă las plăcerea de a viziona spectacolul, dar trebuie să subliniez prestația excelentă a talentaților actori: Florina Florian Filip – *femeia de serviciu* extrem de ofertantă, la care depravarea este arma supremă, folosită generos și convingător de către actriță; Alexandru Condurat – *portarul yogin* ce se crede un maestru al premoniției paranormale, un factotum care de fapt nu face mai nimic, dar care știe „să trăiască bine” lângă cei care dețin puterea; Călin Mihail Roajdă – *bucătarul* semianalfabet care nu se pricepe la nimic în afara jocului de badminton, dar excelând în lansarea ideilor de manipulare a maselor; Cătălin Florea – *șoferul* orb al președintelui care își transformă handicapul într-o virtute, contribuind și el la manipularea masivă a poporului în campania electorală, campanie ce vizează realegerea președintelui – deja mort. Și nu în ultimul rând, Miki Paicu, *Președintele mort*, a cărui pantomimă de excepție convinge mai mult decât vorbele pe care le-ar putea spune.

Remarcabilă mi s-a părut scenografia Andei Pop, a cărei simplitate plastică te-a obligat să te concentrezi asupra evenimentelor, momente pe care nu a dorit să le ascundă după elemente perturbatoare. O notă remarcabilă merită și coloana sonoră a lui Bogdan Tiutiu și plastica luminilor condusă de către Mircea Moldovan. Așa că haideți la teatru, chiar dacă după acest spectacol unii dintre dumneavoastră o să rămâneți cu un gust amar.

FIJIA
ATEMATICA
ANCEZA

PROFESORUL DE FRANCEZĂ

un remake

TEATRAL

Îți mai aduci aminte cum era în a XII-a? Ei bine, *Profesorul de franceză* îți va reaminti de „îndrăgosteala” din a XII-a, de un anume profesor, de colegile tale un pic cam nebune, de colegii timizi, de bac, de multe altele. Recunosc că *Profesorul de franceză* după Tudor Mușatescu, producția Teatrului Național Aureliu Manea, recent pusă în scenă de către talentatul regizor Andrei Mihalache, susținut cu mult profesionalism și armonie de muzicianul Dorin Griguță, m-a dat puțin peste cap. Și am să vă spun de ce... în câteva vorbe.

Profesorul de franceză este o piesă scrisă în 1946 de Tudor Mușatescu, una dintre cele mai duioase lucrări ale acestuia. Este un text despre iubirile adolescente și zăpăceala anilor de liceu, un portret colectiv savuros al vieții de liceu.

Cunoscând destul de bine textul lui Mușatescu, mă gândeam că voi asista la un spectacol care îmi va reaminti cum e să fii jucăuș, gingaș și inocent. Când credeam că „[o] fată pură în viața unui om e ca un pahar cu apă curată după o noapte de petrecere. Spală inima!” după cum spunea chiar Tudor Mușatescu.

Povestea nu v-o relatez pentru a vă lăsa plăcerea de a o descoperi dumneavoastră. O să fac referință doar la deruta mea inițială. De cum a început spectacolul am fost învâluit de coloana sonoră care se referea la o piesă ce a făcut mare vogă în perioada 1995 odată cu apariția unei suite de filme a căror temă se referă la dragostea adolescentină. Cu siguranță le știți: *Declarație de dragoste*, *Liceenii*, *Extemporal la dirigentie*, *Liceenii Rock'n'Roll* și *Liceenii în alertă*. Bineînțeles că m-am înșelat. O fi vorba și în filmele respective despre această dragoste de la terminarea liceului, dar în rest nimic comun pentru că tema spectacolului după Mușatescu, mult anterioară filmelor, merge într-o altă direcție decât aceste producții cinematografice. Apoi termenul real de *remake* se referă la reluarea unei teme dintr-un film în alt film, iar aici este puțin altfel. Este vorba de reluarea unei teme din film într-un spectacol de teatru. E cu totul altceva... nu? Aici se arată din plin originalitatea, talentul și inspirația regizorului Andrei Mihalache. Dar nu mă pot abține și trebuie spun câteva vorbe despre felul în care regizorul însuși vede acest spectacol. „Spectacol interzis majorilor cu deficiențe de visare și cu sindrom de scleroză sufletească! Anunț de interes public: Reprezentația poate conține limbaj poetic, nuditate

sufletească cu puternice conotații de ingenuitate și scene prelungite de inocență nedisimulată”.

Dar dacă trebuie să vă spun câteva lucruri despre spectacol, atunci trebuie să încep cu regia artistică semnată de Andrei Mihalache, un regizor artistic de mare forță, cu un palmares impresionant al spectacolelor de mare succes, jucate pe scenele de teatru ale țării. Spectacolul despre care vorbim acum este un musical de la cap la coadă. Remarcăm, ca de fiecare dată, talentul muzical și inspirația pe care a avut-o compozitorul Dorin Griguță de a folosi melodii din perioada de mare succes a seriei filmelor menționate.

Se cântă mult, se cântă dezinvolt, se cântă excelent și se dansează pe măsură. Iată câteva dintre ingredientele care s-au folosit la realizarea acestui spectacol. *Know how*-ul regizorului Andrei Mihalache, precum și munca susținută cu actorii și atenția la detalii au dus la realizarea unui spectacol muzical de mare clasă.

Acțiunea este simplă: noul profesor de franceză despre care zvonurile spun că-i înalt, frumos, vorbește bine și cu „r” apăsător, Dan Balint (interpretat cu autenticitate și mult talent de către Cătălin Grigoraș), este punctul de interes sentimental al fetelor din anul terminal, lucru care va declanșa conflicte între ele. Restul... îl vedeți în sala de spectacol.

Remarcă încă și încă o dată variata paletă interpretativă a actorilor trupei Teatrului Național Aureliu Manea din Turda, care dovedește din nou multă implicare, multă muncă și foarte mult talent. O Alexandra Dușa (în rolul lui *Tuți*) care chiar dacă e totilara clasei, ne sensibilizează prin trăirile, prin visele ei romantice. O Anca Markos (în *Carmen*) delicată, topită de iubire până la nivelul de a se „scurge” pe parchet de dor și drag. O Raluca Gheorghiu (în *Dora*), care în pofida temperamentului vulcanic pe care îl are ca și actriță, creionează în acest rol o ingenuă și timidă elevă. Ingrid Neacșu (în *Lunona*) marchează un personaj aparent lipsit de inhibiții, dar care, în pofida „neștiințelor” sale, știe de fapt exact ce vrea. O Grațiana Bădescu (în *Lucreția*), realizând cu farmec o „deșteaptă a clasei”, etalându-și astfel o franceza vorbită impecabil. Și Maria Salcă (în *Natalia*), o delicioasă rebelă, punându-se mereu în situația de a face dreptate. Așadar ele sunt elevele care își așteaptă rândul la îndrăgostea. Actrița Doina Șoproni (în d-na *prof. Cosâmbăcescu*), deși simpatice ca apariție la clasă, reușește prin finețea interpretării să ne convingă că suflă este precum o lămâie necoaptă care a pierdut trenul iubirii, însă nu și speranța!

Dar dacă temperamentul debordant și plin de umor al fetelor creează scene de o deosebită plasticitate, nu lipsită de interes este timiditatea aparentă a băieților George Sfetcu (în *Anibal*) sau Ioan Savu (în *Heruvim*) – doi pământuri simpatici, dovedind printr-un joc actoricesc plin de umor inabilitatea lor de a întreține o stare de „îndrăgostire”. Cornel Miron (în *Prof. Corlătescu*) ne amintește prin narcisismul degajat din interpretare, de penibilitatea profesorului care a dat în „mintea copiilor”. Prin viețile protagoniștilor menționați se mai perindă două personaje de o hilaritate și umor debordante: Călin Mihail Roajdă (în rolul *DI. Grămăjoiu*), un bogătan limitat în etalarea posibilităților financiare de morbul zgârceniei; Cătălin Florea (în rolul *inginerului Pompiliu*) un veritabil mitocan lipsit de mijloace financiare, purtând cu orice ocazie pantofi de lac în culori diferite, vrând să șocheze cu orice preț, spre marele amuzament al publicului. De remarcat este și jocul actriței Florinei Filip Florian (în *Miți*), chelnerița de la bufetul Cabanei Postăvarul, care excelează în rolul propus prin trecerea cu dezinvoltură de la bufonă la obraznică sau la frustrată, lipsită de obediența tipică chelnerilor. Cătălin Grigoraș (în *profesorul de franceză, Dan Balint*) – ținta iubirii visate de către toate personajele feminine ale distribuției, printr-un joc actoricesc subtil, delicat și o voce muzicală remarcabilă, ne convinge că lumea poate fi și normală și mult mai bună.

Un mare bravo echipei tehnice care a dat viață spectacolului: *Coregrafia* – Gabriela Tănase, *Muzica* – Dorin Griguta, *Decorul* – Dan Felecan, *Costumele* – Elena Popa, *Luminile* – Mircea Moldovan, *Sonorizarea* – Daniel Deszo.

Spectacolul *Profesorul de franceză* este o invitație deschisă la o reîntâlnire cu experiența adolescenței.

Foto © Marius Romilă

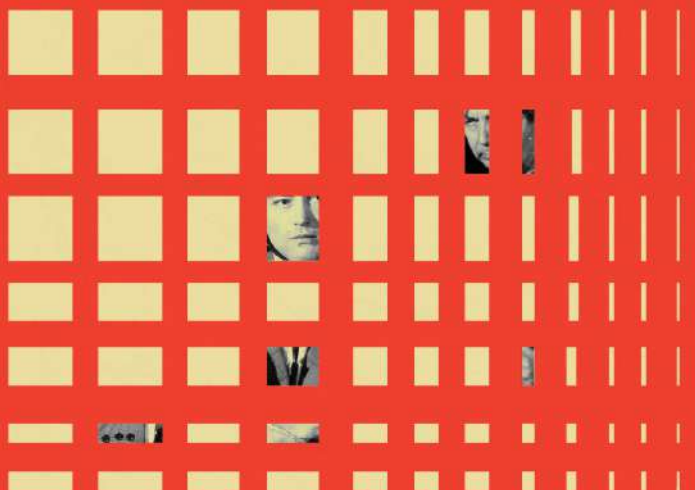

TNAMT DIGITAL 2025

Mind the Gap.
Echoes from
the Archive

Mind the Gap. Echoes from the Archive

Arhiva Artistică TNAMT Digital
Ediția a III-a, 2025

<https://www.tnamtdigital.ro>

Mind the Gap. Echoes from the Archive
Proiect cultural co-finanțat de Administrația
Fondului Cultural Național

Proiectul nu reprezintă în mod necesar poziția
Administrației Fondului Cultural Național. AFCN nu este
responsabilă de conținutul proiectului sau de modul în
care rezultatele proiectului pot fi folosite. Acestea sunt în
întregime responsabilitatea beneficiarului finanțării.

PROIECT CO-FINANȚAT DE:

FIT
2025

**FESTIVALUL
INTERNATIONAL
DE TEATRU
TURDA**

27 iunie - 06 iulie

spotlight
graFITT

